

Evropská civilizace a svět - HKS6 - LS 19/20

Vyučující: Jan Andrlé, konzultace: středa 9:45-10:30, budova PEF, místnost E313, kontakt: andrlejan@pef.czu.cz

Obecná charakteristika: Kurz je zaměřen na problematiku interkulturních vztahů a transkulturních procesů. V návaznosti na kurz Duchovní kultura Evropy je důraz položen na vztahy (vzájemné kontakty a ovlivňování) Evropské/Západní kultury s ostatními kulturními/civilizačními celky, a to jak v diachronní, tak v synchronní perspektivě, jak v rovině reálné, tak imaginární. V úvodu kurzu bude stručně představena idea civilizace v Evropské kultuře a způsoby její instrumentalizace. Hlavní část kurzu se pak bude zabývat dějinami kontaktů a střetů Evropy s mimoevropským světem především s ohledem na formy kulturních transferů, způsoby recepce a apropriace kulturních prvků a konstruování obrazů Druhého/Jiného.

Získané kompetence: Kurz by měl studenty naučit vnímat mnohvrstevnou povahu a často protikladnou podobu interkulturních vztahů (současnost „stýkání a potýkání“, konfliktů i vzájemného obohacování), jakož i schopnost rozpoznávat a kriticky analyzovat jednostranné stereotypní interpretační rámce vykládající vztahy mezi Evropou a ostatními civilizačními okruhy zjednodušujícím způsobem (eurocentrismus na straně jedné, nekritická idealizace východních či exotických kultur na straně druhé). Též by měli být schopni identifikovat, které hlavní ideje, hodnoty, motivy, látky a inovace přejala Evropa od jiných a jak tyto přispěly k specifčnosti evropské kultury a naopak ideje, hodnoty, motivy, látky a inovace dala Evropa světu a jak tím ovlivnila jeho současnou globální podobu.

Předpoklady: Kurz navazuje na kurz Duchovní kultura Evropy, dále se předpokládá všeobecná znalost dějepisu, dějin literatury, umění a filosofie na středoškolské maturitní úrovni a znalosti z předcházejících kurzů studijního programu, zejména kurzu Geografie náboženství a Mezinárodní migrační procesy.

Atestace: Zápočet a zkouška. Pro získání zápočtu je zapotřebí aktivní účast na cvičení (tolerovány jsou 2 absence) včetně referátu a složení zápočtového testu. Zkouška je dvoukolová: první kolo představuje zkouškový test, druhé ústní zkouška formou kolokvia.

Metoda a obsah výuky: Výuka se skládá z přednášek a cvičení, přičemž: a) **přednášky** probíhají každý týden formou frontální výuky a sledují následující témata:

1. Pojmy Civilizace a Kultura; pojem kulturního areálu; Evropa jako kulturní/civilizační celek; antické představy o světě: řecká kosmologie a geografie, pupek světa a osa světa, Řekové a barbaři, (polo)bájná místa.
2. Řecké kontakty s Přední Asií: cesty Herodota a dalších, obraz Egypta v řecké (a evropské kultuře), řecká kolonizace, Anabáze, Řecko-perské války (orientální despocie vs. řecká polis), tažení Alexandra Makedonského (a jeho druhý život).
3. Řím: dobytí známého světa, římská kolonizace, vztahy s okolím, římský limit a jeho význam, římská kosmologie a geografie.
4. Lux ex oriente: christianizace (a zároveň šíření jiných orientálních kultů a mystérií), helenizace a latinizace křesťanství, vztah katolické církve a staroorientálních církví.
5. Evropa a Svatá země; křesťané a židé.
6. Evropa a pravoslavný Východ: Byzanc, Rusko
7. Evropa a islám: Arabové (invaze, obchodní a kulturní výměna: recepce Aristotela, reconquista), Seldžukové a Osmané.

8. Evropa a islám II: moderní Turecko, Arabský svět, Irán
9. Kolonialismus I: Španělsko a Portugalsko), misie.
10. Kolonialismus II: Nizozemí, Francie a Británie, koncept Svobody moří, mezinárodní obchod, dekolonializace a marxismus, postkoloniální situace.

b) **cvičení** se konají rovněž každý týden, a to v rozsahu 1 vyučovací hodiny a ve formě interaktivní a kooperativní výuky na bázi skupinových studentských referátů doplňovaných a korigovaných vyučujícím s následnou diskuzí. Obsahově budou zaměřeny na vizuální a prostorové reprezentace a ikonografii mimoevropských náboženských okruhů a jejich kontakty s evropskou kulturou.

Literatura:

- CARDINI, Franco. Evropa a islám. Praha: NLN, Nakladatelství Lidové noviny, 2004.
- ECO, Umberto. Dějiny legendárních zemí a míst. Vyd. 1. Praha: Argo, 2013.
- GALLAGHEROVÁ, Catherine; GREENBLATT, Stephen. Brambora v materialistické imaginaci. In: BOLTON, Jonathan, ed. Nový historismus = New historicism. Vyd. 1. Brno: Host, 2007.
- KŘÍŽOVÁ, Markéta. Evropa a „národy bez historie“ (cíle, metody a úskalí ethnohistorie): příspěvek přednesený dne 11. září 1999 na VIII. sjezdu historiků ČR [online]. Dostupné: <http://www.clavmon.cz/archiv/polemiky/prispevky/Krizova.html>.
- KŘÍŽOVÁ, Markéta. Ideální město v divočině: misijní projekty Tovaryšstva Ježíšova a obnovené Jednoty bratrské v koloniální Americe. Praha: NLN, Nakladatelství Lidové noviny, 2007.
- LIŠČÁK, Vladimír. Po stopách bratra Odorika: Styky Evropy a mongolské Číny ve 13. a 14. století (s přílohou Biblioteca Odoriana). [S. l.]: Akademické nakladatelství Cerm, 2014. Dostupné: <https://munispace.muni.cz/index.php/munispace/catalog/book/750>.
- MORAVOVÁ, Magdalena, ed. Bájně plavby do jiných světů. Praha: Argo, 2010.
- PUTNA, Martin C. Křesťané na východě, křesťanský východ - kapitola z kulturní geografie. Souvislosti, 1999, 10(1), s. 6-21.
- PŮTOVÁ, Barbora a SOUKUP, Václav. Kulturní kontakty a kolaps království Benin. Historická sociologie: časopis pro historické sociální vědy, 2015, 1, s. 75-94. Dostupné také z: <https://doi.org/10.14712/23363525.2015.5>.
- RATAJ, Tomáš. České země ve stínu půlměsíce: obraz Turka v raně novověké literatuře z českých zemí. Praha: Scriptorium, 2002.
- SAID, Edward W. Orientalismus: západní koncepce Orientu. Vyd. 1. Praha: Paseka, 2008.
- SAHLINS, Marshall David. Historical Metaphors and Mythical Realities: Structure in the Early History of the Sandwich Islands Kingdom. Ann Arbor: University of Michigan Press, 1981. Dostupné: https://is.muni.cz/el/1423/jaro2006/SAN102/um/1108737/Sahlins_Marshall_2004_1981_Historical_Metaphors_and_Mythical_Realities.pdf.
- VALTROVÁ, Jana. Středověká setkání s „jinými“: modloslužebníci, židé, saraceni a heretici v misionářských zprávách o Asii. Praha: Argo, 2011.

Rozšiřující literatura (pro hlubší zájemce):

- APPLEBAUM, Anne. Mezi východem a západem: napříč pohraničím Evropy. Ostrava [i.e. Polanka nad Odrou]: Občanské sdružení Pant, 2014.
- RÁDL, Emanuel. Západ a východ: filosofické úvahy z cest. Praha: Jan Laichter, 1925.
- MASARYK, Tomáš Garrigue. Rusko a Evropa: studie o duchovních proudech v Rusku. V Praze: Nákladem Jana Laichtera, 1919-1921. 2 sv. (též další vyd.).
- ŠPIDLÍK, Tomáš. Ruská idea: jiný pohled na člověka. Velehrad: Refugium Velehrad-Roma, 1996.
- PUTNA, Martin C. Obrazy z kulturních dějin ruské religiozity. Praha: Vyšehrad, 2015.
- WEITHMANN, Michael W. Balkán: 2000 let mezi Východem a Západem. Překlad Růžena Dostálová a Jan Souček. Vyd. 1. Praha: Vyšehrad, 1996.

- RYCHLÍK, Jan a kol. Mezi Vídní a Cařihradem. 1., Utváření balkánských národů. Vyd. 1. Praha: Vyšehrad, 2009.
- CROSBY, Alfred W. The Columbian Exchange: Biological and Cultural Consequences of 1492. [s.l.]: Greenwood Publishing Group, 1972.
- MINTZ, Sidney Wilfred. Sweetness and power: the place of sugar in modern history. New York: Viking, 1985.
- WOLF, Eric R. Europe and the people without history. Berkeley: University of California Press, ©1982.
- BAYLY, C. A. Zrod moderního světa 1780-1914: globální spojitosti a srovnání. Překlad Jana Ogrocká. 1. vydání. Brno: Centrum pro studium demokracie a kultury, 2019.

Program distanční výuky

Vážené studentky a studenti, vzhledem k aktuální situaci musíme přejít do výuky distanční formou. Ta bude mít ohledně tohoto kurzu tři části: 1. online přednášky (místo přednášek ve škole jsem vám vybral několik online volně dostupných přednášek, které se tak či onak dotýkají našeho tématu), 2. četba (samostatně si přečtete vybranou literaturu, vybral jsem vám kratší texty, které jsou buď online dostupné nebo jsou zde nahrané v pdf) a 3. vypracování referátu (pokyny viz níže).

I. Přednášky

- Markéta KŘÍŽOVÁ. *České země, Evropa a svět I. Otroctví* (Knihovna Václava Havla, 16. 10. 2013): <https://www.youtube.com/watch?v=UCVAObYwyfk>
- Markéta KŘÍŽOVÁ. *České země, Evropa a svět II. Misie* (Knihovna Václava Havla, 20. 11. 2013): <https://www.youtube.com/watch?v=l792SMcQzBY>
- Markéta KŘÍŽOVÁ. *České země, Evropa a svět III. Conquista* (Knihovna Václava Havla, 20. 1. 2014): <https://www.youtube.com/watch?v=yK0gGiZOdQg> (nenechte se zmást chybným označením záznamu)
- Markéta KŘÍŽOVÁ. *České země, Evropa a svět IV. Současnost indiánů* (Knihovna Václava Havla, 15. 4. 2014): <https://www.youtube.com/watch?v=h3b1eF6emqg>
- Vojtěch ŠARŠE. *Dekolonizace Afriky a její dopady* (Městská knihovna v Praze, 24. 4. 2019): <https://www.youtube.com/watch?v=fGg-Nz4N0IU>
- Martin C. PUTNA. *Obrazy z dějin ruské religiozity* (Evangelický kostel v Rožnově pod Radhoštěm, 19. 5. 2016): <https://www.youtube.com/watch?v=XtihVQQCqOU>
- Michael ROMANCOV. *Politická geografie světového oceánu* (PřF UK, 23. 6. 2017): <https://www.youtube.com/watch?v=uuhQ2I5Xw4I>

II. Četba (první 3 položky povinně, z ostatních alespoň 4 podle svého výběru, cizojazyčné tituly platí za dva české)

- POSPÍŠIL, Leopold. *Kultura. Český lid* 80 (1993), Supplement, s. 355-387. Dostupné v PDF na moodlu.
- ONDŘEJ, Lánský. Postkolonialismus a dekolonizace: základní vymezení a inspirace pro sociální vědy. *Sociální studia / Social studies* 11 (2014), č. 1, s. 41-60. Dostupné: <https://doi.org/10.5817/SOC2014-1-41>
- HENIG, David. Transnacionalismus. *AntropoWEBZIN* 2-3/2007, s. 94-103. Dostupné: <http://www.antropoweb.cz/cs/transnacionalismus>
- GALLAGHEROVÁ, Catherine; GREENBLATT, Stephen. Brambora v materialistické imaginaci. In: BOLTON, Jonathan, ed. *Nový historismus = New historicism*. Vyd. 1. Brno: Host, 2007. Dostupné

v PDF na moodlu.

- GEERTZ, Clifford. Po revoluci: osud nacionalismu v nových státech. In: Ibid. *Interpretace kultur: Vybrané eseje*. Praha: Sociologické nakladatelství, 2000, s. 263-284. Dostupné v PDF na moodlu.
- KŘÍŽOVÁ, Markéta. Kulturní transfery (nejen) na koloniální hranici Nového světa. *Dějiny - Teorie - Kritika* 2/2015, s. 288-311. Dostupné: <http://www.dejinyteoriekritika.cz/Modules/ViewDocument.aspx?Did=3528>
- KŘÍŽOVÁ, Markéta. Strava svinská, pokrm a dar Boží: Úvaha o kulturních transferech na okraji atlantického prostoru. *Dějiny - Teorie - Kritika* 1/ 2019, s. 49-67. Dostupné: <http://www.dejinyteoriekritika.cz/Modules/ViewDocument.aspx?Did=4710>
- KYLOUŠEK, Petr. Indiánský mýtus o „Orfeovi“. *Graeco-Latina Brunensia* 14 (2009), č. 1-2, s. 131-141. Dostupné: <http://hdl.handle.net/11222.digilib/114970>
- PUTNA, Martin C. *Homér 21: Antika a Bible: Literární dějiny pro studenty všech věků* [online]. Praha: FHS UK, 2015. Kap. Prolog: Egypt a Mezopotámie. Dostupné: http://www.fhs.cuni.cz/homer21/prolog_egyptmezopotamie.html
- PUTNA, Martin C. Křesťané na východě, křesťanský východ - kapitola z kulturní geografie. *Souvislosti: Revue pro křesťanství a kulturu* 1999, 10 (1), s. 6-21. Dostupné v PDF na moodlu.
- PŮTOVÁ, Barbora a SOUKUP, Václav. Kulturní kontakty a kolaps království Benin. *Historická sociologie: časopis pro historické sociální vědy*, 2015, 1, s. 75-94. Dostupné také z: <https://doi.org/10.14712/23363525.2015.5>
- SAHLINS, Marshall David. *Historical Metaphors and Mythical Realities: Structure in the Early History of the Sandwich Islands Kingdom*. Ann Arbor: University of Michigan Press, 1981. Dostupné: https://is.muni.cz/el/1423/jaro2006/SAN102/um/1108737/Sahlins_Marshall._2004._1981._Historical_Metaphors_and_Mythical_Realities.pdf (slavná esej amerického antropologa věnovaná interkulturně pojaté interpretaci smrti kapitána Cooka na Havajských ostrovech)
- HALBWACHS, Maurice. *La topographie légendaire des Évangiles en Terre Sainte: étude de mémoire collective*. Paris: Presses Univ. de France, 1941. Dostupné: <https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:0168-ssao-50461-4> (esej francouzského sociologa a zakladatele konceptu kolektivní paměti zaměřená na způsob, jak byl v evropské kultuře konstruován obraz Palestiny jako Svaté země a jak se tento stal součástí evropské kulturní paměti)

III. Referáty

1. Referáty vypracujte v elektronické písemné podobě (může být i ve formě powerpointové prezentace, spíš bych ale doporučoval word či pdf, jde o to, aby váš referát byl pro kolegy srozumitelný i bez ústního přednesu; u těch z vás, co již referát měli, stačí, když tam nahrajete prezentaci, kterou jste měli na cvičení) a nahrajte je sem níže. Počítejte s tím, že, než vám je uznám, budu po vás chtít některé opravy či doplnění, stejně tak mohou vy můžete k referátům vašich kolegů vznášet otázky, připomínky či doplnění.

2. Referáty, které budou označené jako akceptované (příp. další materiály, které vám tam nahrají), potom budou podkladem pro nějakou podobu zápočtového testu.

Atestace Požadavek docházky a ústní prezentace referátu na cvičení se samozřejmě ruší. Referáty se budou řešit písemně (viz předchozí bod), ohledně testu vymyslím nějakou podobu, aby mohl proběhnout dálkově. To platí též pro zkouškový test. Pokud jde o ústní zkoušku, uvidí se (můžeme zkusit nějakou online konferenci, ještě se uvidí). Na každý pád platí, že zápočet se vztahuje k látce probírané na (nyní dálkově probíhající) cvičení: to v tomto případě znamená, že pro jeho udělení je potřeba a) odevzdat referát (tj. nahrát na oborové stránky a případně opravit či doplnit podle pokynů) a b) složit zápočtový test (resp. nějaký úkol, který bude plnit jeho funkci), který se bude vztahovat k

látce tematizované v referátech. Zkouška se bude vztahovat k látce z přednášek (těch mých, co proběhly + těch online z bodu I) a z literatury (viz bod II), konkrétní podobu opět upřesním. Pokud máte jakékoli otázky, připomínky či návrhy na doplnění (organizační či věcné), neváhejte a pište je sem do následující rubriky.

Aktualizace informací o požadavcích na atestace: / **Zápočet:** zápočet obdržíte za vypracovaný a přijatý referát. Pokud se u referátu objeví nějaké výhrady, tak jej prosím na jejich základě opravte a nahrajte znovu (za ony výhrady a s nějakým označením, že jde o opravenou verzi). Teprve až je zapracujete, tak referát přijmu jako hotový, což poznáte podle toho, že k němu uvedu „započteno“. **Zkouška:** zkoušku obdržíte za vypracovanou písemnou úlohu, konkrétní informace viz níže pod sekci s referáty.

Diskuzní prostor

Pokud máte nějaké dotazy, připomínky a podobně, ať organizačního nebo věcného rázu, neváhejte a pište je sem do této rubriky (kromě věcí týkajících se referátů, na ty jsem vyhradil další rubriku níže), budu se snažit operativně reagovat.

Cvičení

Toto berte jako virtuální prostor pro dálkovou formu cvičení. Primárně sem nahrajte své referáty (k formě viz výše). Já vám je okomentuji a případně vás budu vyzývat k doplnění, opravám a pod. Zároveň vy sami si můžete navzájem komentovat, opravovat a doplňovat jednotlivé referáty. Připomínám témata jednotlivých cvičení/referátů: týkají se vždy projevů vizuální kultury (ikonografie, symbolika v rituálech, architektura) daných kulturně-náboženských (civilizačních) okruhů.

1. **Judaismus** (Grmelová, Hamplová): [judaismus.docx](#) - 1) na s. 2 překlep spr. chasidé; 2) s. 3-4, pasáž o „Davidově hvězdě“: a) správně Davidův štít (Davidova hvězda je lidové vně-židovské označení), případně Šalamounova pečeť, b) „znali již staří Egypťané“ - to je dost pochybné tvrzení, pokud ho tam chcete zanechat, je nutno odkázat na nějaký věrohodný zdroj, c) ten výklad uvádějící symboliku židlů je až pozdější alchymistická tradice, na to je třeba upozornit, d) dávalo by lepší smysl v souladu s historickou dějovou posloupností nejdříve uvést nacistické zneužití „hvězdy“ jako rasového označení, a až pak její umístění na izraelské vlajce; 3) s. 5, „Představuje království Boha, Izrael a 12 kmenů, zejména kmeny Judy a Josefa.“: a) lépe „Boží království“, království Boha zní poněkud krkolomně, b) těch 12 kmenů tvořilo celek Izraele, ne něco k němu vnějšího, tzn. mělo by být „Izrael a jeho 12 kmenů“ či „12 izraelských kmenů“, c) proč zrovna kmeny Judy a Josefa?; 4) s. 8: výraz „židovský kostel“ i v uvozovkách je natolik scestný, že když už ho uvádět, tak s jasným distancováním, např. „.... nesprávně nazývaná ...“; 5) s. 9-10: u obrázků 1. a 2. chrámu a Archy do popisků doplňte „model/rekonstrukce“ - nejsou to přeci fotky opravdového chrámu/archy. [judaismus_1_.docx](#) OPRAVENO - ad 1) neopravily jste, jsou to *chasidé*, ne *chasité*! Předně, když přebíráte doslovně cizí text (v tomto případě z Židovské kuchyně), tak by měl být celý v uvozovkách a přímo odcitovaný (jinak je to plagiát - v případě doslovného užití cizího textu není postačující uvést zdroj v souhrnném přehledu literatury na konci!). A když už to uděláte, jako že byste neměly, tak to probiha nepřebírejte i s chybami a překlepy (kromě těch chasitů, také anglické uvozovky, chybějící mezera, ...). Správně se máte pokusit zdrojový text pochopit, ověřit jeho spolehlivost z více zdrojů (na netu běhá ledacos), a poté *vlastními slovy* formulovat text (tím se zároveň vyhnete takovýmto trapasům). Zjistěte si tedy, co byly a jsou chasidé a přidejte kapitolku o chasidismu a jeho symbolice. Ad 5) obr. 4 a 3 (mimořádně proč jsou číslovány v obráceném pořadí, než jdou za sebou?) nejsou

model, ale náčrtek (též se dá říct rekonstrukce), model je naopak obr. 5. Tak tohle ještě opravte a doplňte, jinak OK. [judaismus_-_opraveno.docx](#) 2. pokus opravy - a) s. 3: „Nejznámější symbol chasidů – důraz na osobnost cadika (chasidský rabín), považovaný za světce a ...“ - to zní dost zmateně (a gramaticky to moc nedává smysl), zkuste to nějak lépe zformulovat, aby z toho bylo jasné, co chcete říct; b) na s. 4 na konci oddílu o chasidech najednou pojednáváte o sionismu a vzniku státu Izrael, resp. přecházíte z oddílu o chasidech do pasáže o sionismu bez nějakého upozornění/oddělení - po nadpisu „Chasidismus a jeho symbolika“ je další nadpis až „Hlavní symboly“, takže to vypadá, že ty dva odstavce o sionismu jsou součástí kapitoly o chasidismu, tj. že k němu nějak patří, což asi nechcete říct (mimochodem některé nadpisy máte velikostí písma 14 jiné 16, pokud v tom má být záměr rozlišovat jednotlivé úrovně nadpisů a podnadpisů, tak by bylo lepší kapitoly, oddíly atd. klasifikovat desetinným tříděním nebo jeho analogií). Tak to ještě doopravte. [judaismus-oprava_3.docx](#) - Ok, **Započteno**

2. **Pravoslaví** (Kathanov): [pravoslavi_pdf.pdf](#) - 1) doplňte prosím popisky ke všem obrázkům (zároveň je roztáhněte/upravte, aby nebyly tolik deformované, hlavně to schéma pravoslavného kostela na sl. 18); 2) doplňte na závěr seznam použitých zdrojů (podle citační normy); 3) vysvětlíte blíže, co byl spor o filioque; 4) vysvětlíte blíže pojmy ambon a solea; 5) sl. 16: rotunda sv. Martina na Vyšehradě, jejíž fotku jste sem zařadil, je katolický kostel postavený v románském stylu a v 19. stol. opravený v neorománském, není tedy vhodné ji používat jako příklad pravoslavné architektury; 6) sl. 19: kostely sv. Cyrila a Metoděje v Praze a sv. Anny v Plzni sice dnes slouží potřebám pravoslavné církve, ale původně byly stavěny jako katolické (sv. Cyril a Metoděj byl původně zasvěcen sv. Karlu Boromejskému a sloužil přílehlému ústavu pro penzionované kněze; sv. Anna v Plzni zase původně byla klášterním kostelem při konventu dominikánek) v 18. stol. v barokním slohu, takže je rovněž nevhodné je užívat pro demonstraci pravoslavné architektury, zkuste proto nalézt lepší příklady (doporučil bych hledat v tradičně pravoslavných zemích). OPRAVENO [pravoslavi-_opraveno.pptx](#) - v zásadě OK, jen několik drobností: 1) v seznamu zdrojů poslední tři položky (wikipedie) nemáte podle citační normy; 2) u sl. 12 upřesněte, z jakého kostela je ten ikonostas na fotce (příp. taky ze kdy je); 3) na sl. 9 v popise správný spisovný tvar je „Svatého“ (Mikuláše); 4) na sl. 21 správný tvar je „sv. Petra“ (a většinou se světci uvádějí v obráceném pořadí, tj. kostel sv. Petra a Pavla), tak ještě toto prosím doopravte. [pravoslavi-_opraveno_2.pptx](#) OK **Započteno** (jen si ještě opravte na tom sl. 21 titul kostela, česky je to „sv. Petra ...“, ne „sv. Pětra ...“) [pravoslavi-_opraveno_3_.pptx](#)
3. **Islám** (Trnková, Secká, Kvíderová): [islam.pptx](#) - v zásadě v pořádku, pouze prosím ke jednotlivým sférám ráje a pekla doplňte překlad (tj. co ta arabská pojmenování znamenají v češtině) a stručnou charakteristiku, jak jste ji zmiňovaly na cvičení. OPRAVENO: [islam_-_opraveno.pdf](#) Ok, **Započteno**.
4. **Hinduismus** (Zeman, Humlová, Poláčková): [hinduismus_-_ikonografie.pdf](#) - obrat na s. 8 „... chrámové komplexy, kdy byly ke svatyni budovány další božstva.“ je poněkud nepovedený, nebyla budována božstva, ale spíše další svatyně, takže by bylo elegantnější něco jako „...“, kdy byly k původnímu chrámu přistavovány další svatyně (...“; u chrámů, které uvádíte jako příklady hinduistické architektury, uveďte kde jsou (město/lokalita a stát, tzn. v Indii svazový stát, Indie je obrovská a velmi různorodá) a ze kdy jsou; u pojmenování chrámu *Nataraja* užíváte anglickou transkripci (tj. přepis do latinky), zatímco v ostatních případech česky, to je potřeba sjednotit (vzhledem k tomu, že text je psán česky doporučoval bych držet se české transkripce a anglickou případně uvádět v závorce; česká transkripce zmíněného výrazu je *Natarádža*), tento výraz (*Natarádža*, resp. *Nataraja*) má obecnější význam: označuje obecně určité pojetí, resp. typizované zobrazení boha Šivy, to by chtělo také doplnit. OPRAVENO: [hinduismus_-_ikonografie_opraveno.pdf](#) Ok, **Započteno**.
5. **Zoroastrismus+Džinismus+Siknismus** (Jílek, Polák): [zoroastrismus-dzinismus-sikhismus_opraveno.pptx](#) - několik výhrad: 1) u první části (Zoroastrismus) chybí nadpis (což je matoucí, vypadá to pak, jako když se mluví o všech třech náboženstvích najednou); 2) sl. 2: „Pársové (území dnešní Indie)“ - co se tím chce říct? V poznámce uvádíte, že Zoroastrismus byl

oficiálním náboženstvím v Persii - není z toho moc jasné, jak se dostali z Persie do Indie; 3) sl. 3, pozn. 1, část o Védách: to vyznívá, jako kdyby se hinduismus prosadil v Persii - kde se Védské náboženství transformovalo do hinduismu a čím bylo vystřídáno v Persii (Íránu)?; 4) sl. 4, pozn. 2: Nietzscheho (píše se **Nietzsche!**) adaptace postavy Zarathuštry je dobrý příklad uchopení a využití Zarathuštrova obrazu pro vlastní potřeby, nedá se ale brát jako vypovídající o reálném Zarathuštrovi ⇒ měl by proto být případně uveden až na konci jako příklad recepce v evropské kultuře; 5) sl. 5, pozn. 4: z čeho je to citace?; 6) sl. 6, pozn. 5: „holy Daéna“ - holy zde není součástí jména, ale prostě anglicky svatý (v rámci anglického textu, ze kterého jste čerpali), tedy svatá Daéna; 7) sl. 19: na tom symbolu je toho víc, než jenom svastika, zkuste to rozvést; 8) sl. 28 uveďte také v jakém státě chrám Harimandir je (tj. svazovém státě - Indie je federace a zaobírá téměř celý subkontinent) a ze kdy je; 9) upravte odkazy na zdroje podle citační normy. **OPRAVENO, OK Započteno.**

6. **Buddhismus** (Kapušňáková, Šišková, Štefanová): [ecs_-_buddhismus.pdf](#) - 1) na s. 3 „Ačkoli je buddhismus zařazen mezi typické náboženství, od těch ostatních se výrazně odlišuje, protože neuznává víru v Boha.“: absence víry v Boha (psáno s velkým „B“, tedy ve smyslu Jediného Boha či jinak řečeno ve smyslu monoteismu) není výlučná pro buddhismus, naopak v čisté podobě je přítomná pouze v Abrahámovských náboženstvích (jinde můžeme sledovat jisté náběhy), někdy se mluví o buddhismu jako o ateistickém náboženství v tom smyslu, že nezná vůbec žádné bohy, což ale není pravda, většina proudů buddhismu zná řadu božstev, jde spíš o to, že zde nehrají tak klíčovou úlohu jako v jiných náboženstvích; 2) na s. 11 překlep: Buddha krácející; 3) u chrámů ap., které zmiňujete (včetně těch na fotkách) doplňte lokalitu (město/místo, země: u větších zemí upřesněte, tj. v Indii uveďte i svazový stát, u Číny provincii ap.), příp. též název (tam kde není uveden, což je i některých fotek, např. těch pagod); 4) citace zdrojů upravte podle citační normy. **OPRAVENO** [ecs-buddhismus-opraveno.pdf](#) - doplňte ještě konkrétnější zeměpisné určení z obr. 23 a 24 (pokud se nadají dohledat, můžete uvést kdo a kdy to vyfotil a „blíže neurčeno“; můžete ale zkusit určit, co je to za typ stúpy, podle typologie, kterou pak níže uvádíte); u obr. 25 doplňte též region (oficiálně autonomní společenství), Španělsko je velké, a také by se dalo uvést, jak se stúpa ocitla ve Španělsku?; jinak ostatní je OK. **OPRAVENO**, obr. 23 byl kvůli nedohledatelným informacím lehce pozměněn a doplněn o podrobnější popis, obr. 24 doplněn typ stúpy podle typologie, obr. 25 doplněn + přiložen krátký popis, jak se stúpa ocitla ve Španělsku. [ecs-buddhismus-opraveno2.pdf](#) - OK, **Započteno.**
7. **Konfuciánství a taoismus** (Kubík, Kasalická): [tao.pdf](#) - 1) s. 2: „... taoismus nabývá prvků buddhismu. Konkrétně se jedná o jakýsi pantheon bohů.“ – co se tím myslí?; 2) s. 3: v době Song (Sung) – kdy to bylo takhle doba a proč se tak jmenuje?; 3) s. 3: kde jsou ony Hory draka (jistě v Číně, ale v jaké provincii? Čína je velká země); 4) obecně u dynastií doplňte časové určení (tj. jaká doba se tím myslí) a u lokalit, kde se nacházejí (stát, provincie či pod.). **OPRAVENO:** [tao-opraveno.pdf](#) - když píš „u lokalit“, myslím i u těch na fotkách, tj. u obrázků 3, 4, 6 a 8 doplňte, kde to je (a příp. tak název), u obr. č. 5 můžete ještě doplnit, z čeho to je, tj. čeho je to reprodukce (a taky ze kdy); jinak ostatní je OK. **OPRAVENO:** [tao-opraveno2.pdf](#) - OK, **Započteno.**
8. **Šintoismus** (Lubenská, Čečet): [sintoismus.pdf](#) - v zásadě v pořádku, pouze 3 věci: 1) u lokalit uveďte, na kterém japonském ostrově (u kterého ostrova) se nacházejí (u Honšú, tj. toho největšího, uveďte přibližně kde: sever/jih/střed, západní/východní pobřeží); 2) upravte citace zdrojů podle citační normy; 3) opravte prosím překlepy. **OPRAVENO:** [sintoismus_-_opraveno.pdf](#) Ok, **Započteno.**
9. **Konfuciánství** (Kamenská): [konfucionizmus_opraveno.pdf](#) - 1) sl. 6: „Obřady jsou důležité“ – co se tím konkrétně chce říct? Asi by to chtělo trochu rozvést; 2) pozor na transkripce z čínštiny, přebíráte anglické transkripce, což ve slovenském textu nedává úplně smysl (jiné by to samozřejmě bylo, kdybyste psala anglický text), ve slovenském textu užívejte slovenské transkripce (jsou vesměs shodné s těmi českými, anglické můžete případně uvést do závorky), např. na sl. 15 ne Mao Zedonk, ale Mao Ce-tung, na sl. 3 ne Shandong, ale Šan-tung (což ale

není město, jak píšete, ale provincie, Konfuciovo rodné město ležící v této provincii se jmenuje Čchü-fu (Qufu)); 3) sl. 13: „... po dynastiách Tchang a Sung ...“ - doplňte, kdy to bylo (kdy vládly tyto dynastie); 4) u obrázků doplňte popisky; 5) upravte citace zdrojů podle citační normy.

OPRAVENO - Popisy na sl. 14 až 16 jsou přinejmenším neurčitě až zavádějící: sl. 14 a) A. Kircher neznázorňuje, je to vyobrazení frontispicu z jeho knihy China Illustrata, a nejsou tam pouze sv. Ignác z Loyoly a sv. František Xaverský (hlavně oni nepředstavují ten ústřední výjev, jsou to ti dva nahoře), b) není uvedeno, z čeho to je, a hlavně nejsou to oba jezuiti, sl. 15-16: proč jsou zde najednou popisky anglicky, když celý text i ostatní popisky jsou slovensky? (když už je zařazujete bylo by vhodné vysvětlit jejich kontext, tj. k čemu se vztahují čili co to byla ta Kritika Lina a Konfucia); tak ještě toto opravte, jinak ostatní je OK. OPRAVENO:

[konfucionizmus_opraveno1.pdf](#) - dobře, jen poslední věc: na sl. 16: píšete, že Lin Biao byl označován „za pravicového reakcionára, zradcu a příčinu čínského komunismu“, nerozumím tomu poslednímu, proč by měl být považován za *příčinu* čínského komunismu, když byl zároveň označován za jeho zrádce. Příčina je přeci kauzální důvod něčeho, v tomto případě výrok, že byl považován za příčinu čínského komunismu, by znamenal, že byl považován za někoho, kdo se o onen komunismus zasloužil. To je ale přeci v přímém protikladu s onou kritikou a kampaní vedenou proti němu, resp. jeho obrazu. Čili spíš by tam mělo být, že byl považován za *protivníka* čínského komunismu anebo příčinu *potíží/nezdarů/problémů* čínského komunismu. Krom toho, byl také označován za skrytého konfucionistu, a *proto* reakcionáře, zrádce a nepřítele revoluce (analogicky jako v sovětském bloku se v rámci hledání vnitřního nepřítele vedl boj proti skrytým reakcionářům - buržoasním nacionalistům). Proto to také byla Kritika Konfucia a Lin Biao. Tak tohle prosím ještě opravte. OPRAVENO [konfucionizmus_opraveno2.pdf](#) - tedy dobrá, **Započteno**

Zkouška

Zkouška bude mít písemnou formu, konkrétně bude spočívat ve písemném vypracování zadaných úkolů:

1. **recenze** (tzn. shrnutí obsahu, zdůraznění hlavních myšlenek, možno ba záhodno připojit kritickou reflexi; na každou min. 1 normostrana) na **dvě z výše uvedených přednášek**, které jste si měli poslechnout (kdo které dvě konkrétně vám napíšu ke jménu v seznamu níže, sub písm. a);
2. **recenze** na **dvě studie z povinně volitelného seznamu četby** (tj. ne z těch prvních třech povinných, ale dvě z těch ostatních), které vám určím (ke svému jménu v seznamu níže sub písm. b) uvedete, co jste z toho přečetli, měli jste za úkol 4 studie, a já vám z toho vyberu dvě, na které napíšete tu recenzi; na každou min. 1 normostrana);
3. vypracování **písemných úloh** (objeví se zde soubor s úlohami a já ke jménu každého z vás v seznamu níže sub písm. c) připsu čísla úloh, které zpracujete).

Čili souhrnem recenze na 2 přednášky a na 2 studie a úlohy, vše zpracujete do jednoho wordovského souboru a nahrajete ke svému jménu v seznamu níže. Já vám opět k tomu analogicky napíšu výhrady či doplňující otázky, a ve finále známku.

Pozn.: ty dvě studie v písm. b) vyznačuji podtržením. **Úlohy:** [ecs_ulohy.pdf](#) (**POZOR ZMĚNA:** výsledek mi prosím pošlete mailem)

- **Čečet Viktorija:** **a)** Křížová I. + Putna; **b)** GEERTZ, Clifford. Po revoluci: osud nacionalismu v nových státech. KYLOUŠEK, Petr. Indiánský mýtus o „Orfeovi“. PUTNA, Martin C. Křesťané na východě, křesťanský východ - kapitola z kulturní geografie. PUTNA, Martin C. Homér 21: Antika

- a Bible: Literární dějiny pro studenty všech věků **c)** 1, 2, 3, 13, 14, 15, 23, 26.
- **Grmelová Zuzana:** **a)** Křížová II. + Šarše; **b)** GEERTZ, Clifford. Po revoluci: osud nacionalismu v nových státech. KYLOUŠEK, Petr. Indiánský mýtus o „Orfeovi“. PUTNA, Martin C. Homér 21: Antika a Bible: Literární dějiny pro studenty všech věků. PUTNA, Martin C. Křesťané na východě, křesťanský východ - kapitola z kulturní geografie. Souvislosti: Revue pro křesťanství a kulturu 1999: ; **c)** 4, 5, 6, 14, 17, 18, 22, 24.
 - **Hamplová Anna:** **a)** Křížová III. + Romancov; **b)** GALLAGHEROVÁ, Catherine; GREENBLATT, Stephen. Brambora v materialistické imaginaci, PUTNA, Martin C. Homér 21: Antika a Bible: Literární dějiny pro studenty všech věků., KŘÍŽOVÁ, Markéta. Kulturní transfery (nejen) na koloniální hranici Nového světa., KYLOUŠEK, Petr. Indiánský mýtus o „Orfeovi“ ; **c)** 8, 9, 10, 11, 12, 18, 21, 26.
 - **Humlová Markéta:** **a)** Křížová IV. + Putna; **b)** KYLOUŠEK, Petr. Indiánský mýtus o „Orfeovi“, KŘÍŽOVÁ, Markéta. Strava svinská, pokrm a dar Boží, PUTNA, Martin C. Křesťané na východě, křesťanský východ - kapitola z kulturní geografie, PUTNA, Martin C. Homér 21: Antika a Bible: Literární dějiny pro studenty všech věků; **c)** 2, 4, 6, 13, 15, 19, 21, 25.
 - **Jílek Karel:** **a)** Křížová I. + Šarše; **b)** PUTNA.M. - Homér 21: Antika a Bible, KŘÍŽOVÁ.M. - Kulturní transfery (nejen) na hranici koloniálního světa, KŘÍŽOVÁ.M. - Strava svinská, pokrm a dar Boží: Úvaha o kulturních transferech na okraji atlantického prostoru, PUTNA.M. - Křesťané na východě*; **c)** 4, 6, 8, 13, 17, 20, 21, 23.
 - **Kamenská Natálie:** **a)** Křížová II.+ Romancov; **b)** GALLAGHEROVÁ, Brambora v materialistické imaginaci; KYLOUŠEK, Petr. Indiánský mýtus o „Orfeovi”; PUTNA, Martin C. Homér 21: Antika a Bible; KŘÍŽOVÁ, Markéta. Strava svinská, pokrm a dar Boží ; **c)** 2, 5, 7, 10, 12, 18, 21, 26.
 - **Kapušňáková Denisa:** **a)** Křížová III. + Putna; **b)** GALLAGHEROVÁ, Catherine; GREENBLATT, Stephen. Brambora v materialistické imaginaci, KŘÍŽOVÁ, Markéta. Strava svinská, pokrm a dar Boží: Úvaha o kulturních transferech na okraji atlantického prostoru, KYLOUŠEK, Petr. Indiánský mýtus o „Orfeovi“, PUTNA, Martin C. Homér 21: Antika a Bible **c)** 1, 4, 6, 11, 16, 18, 22, 23.
 - **Kasalická Kateřina:** **a)** Křížová IV. + Šarše; **b)** KŘÍŽOVÁ, Markéta. Strava svinská, pokrm a dar Boží: Úvaha o kulturních transferech na okraji atlantického prostoru., PUTNA, Martin C. Křesťané na východě, křesťanský východ - kapitola z kulturní geografie, PŮTOVÁ, Barbora a SOUKUP, Václav. Kulturní kontakty a kolaps království Benin. Historická sociologie: časopis pro historické sociální vědy, KYLOUŠEK, Petr. Indiánský mýtus o „Orfeovi“ ; **c)** 2, 4, 7, 12, 15, 17, 20, 25.
 - **Kathanov Viacheslav:** **a)** Křížová I. + Romancov; **b)** KŘÍŽOVÁ, Markéta. Strava svinská, pokrm a dar Boží: Úvaha o kulturních transferech na okraji atlantického prostoru, GEERTZ, Clifford. Po revoluci: osud nacionalismu v nových státech , PŮTOVÁ, Barbora a SOUKUP, Václav. Kulturní kontakty a kolaps království Benin, KYLOUŠEK, Petr. Indiánský mýtus o „Orfeovi“ ; **c)** 4, 7, 9, 13, 16, 19, 25, 26.
 - **Kubík David:** **a)** Křížová II. + Putna; **b)** KŘÍŽOVÁ, Markéta. Strava svinská, pokrm a dar Boží: Úvaha o kulturních transferech na okraji atlantického prostoru., PUTNA, Martin C. Homér 21: Antika a Bible: Literární dějiny pro studenty všech věků, PŮTOVÁ, Barbora a SOUKUP, Václav. Kulturní kontakty a kolaps království Benin. Historická sociologie: časopis pro historické sociální vědy, KYLOUŠEK, Petr. Indiánský mýtus o „Orfeovi“. ; **c)** 1, 7, 10, 14, 15, 20, 23, 26.
 - **Kvíděrová Kateřina:** **a)** Křížová III. + Šarše; **b)** PUTNA, Martin C. Křesťané na východě, křesťanský východ - kapitola z kulturní geografie, KŘÍŽOVÁ, Markéta. Kulturní transfery (nejen) na koloniální hranici Nového světa, PŮTOVÁ, Barbora a SOUKUP, Václav. Kulturní kontakty a kolaps království Benin, GEERTZ, Clifford. Po revoluci: osud nacionalismu v nových státech ; **c)** 2, 3, 5, 12, 13, 16, 21, 25.
 - **Lubenská Veronika:** **a)** Křížová IV. + Romancov; **b)** KŘÍŽOVÁ, Markéta. Kulturní transfery (nejen) na koloniální hranici Nového světa. Dějiny - Teorie - Kritika; KŘÍŽOVÁ, Markéta. Strava svinská, pokrm a dar Boží; KYLOUŠEK, Petr. Indiánský mýtus o „Orfeovi“.; PUTNA, Martin C. Homér 21: Antika a Bible: Literární dějiny pro studenty všech věků ; **c)** 6, 8, 10, 16, 17, 19, 22, 24.

- **Poláčková Karolína:** **a)** Křížová I. + Putna; **b)** KŘÍŽOVÁ, Markéta. Strava svinská, pokrm a dar Boží; KYLOUŠEK, Petr. Indiánský mýtus o „Orfeovi“; PUTNA, Martin C. Homér 21: Antika a Bible: Literární dějiny pro studenty všech věků; PUTNA, Martin C. Křesťané na východě, křesťanský východ - kapitola z kulturní geografie. ; **c)** 4, 5, 7, 11, 16, 18, 23, 24.
- **Polák Vít:** **a)** Křížová II. + Šarše; **b)** GEERTZ, Clifford. Po revoluci: osud nacionalismu v nových státech.; KŘÍŽOVÁ, Markéta. Strava svinská, pokrm a dar Boží: Úvaha o kulturních transferech na okraji atlantického prostoru.; PUTNA, Martin C. Homér 21: Antika a Bible: Literární dějiny pro studenty všech věků; PUTNA, Martin C. Křesťané na východě, křesťanský východ - kapitola z kulturní geografie. **c)** 3, 6, 10, 11, 19, 20, 21, 24.
- **Secká Jana:** **a)** Křížová III. + Romancov; **b)** KŘÍŽOVÁ, Markéta. Strava svinská, pokrm a dar Boží, PUTNA, Martin C. Křesťané na východě, křesťanský východ - kapitola z kulturní geografie., KYLOUŠEK, Petr. Indiánský mýtus o „Orfeovi“, PUTNA, Martin C. Homér 21: Antika a Bible: Literární dějiny pro studenty všech věků ; **c)** 2, 5, 9, 14, 16, 19, 24, 26.
- **Šišková Helena:** **a)** Křížová IV. + Putna; **b)** GEERTZ, Clifford. Po revoluci: osud nacionalismu v nových státech; KYLOUŠEK, Petr. Indiánský mýtus o „Orfeovi“ ; KŘÍŽOVÁ, Markéta. Kulturní transfery (nejen) na koloniální hranici Nového světa; PUTNA, Martin C. Homér 21: Antika a Bible: Literární dějiny pro studenty všech věků **c)** 1, 3, 4, 17, 19, 20, 25, 26.
- **Štefanová Eva:** **a)** Křížová I. + Romancov; **b)** GALLAGHEROVÁ, Catherine; GREENBLATT, Stephen. *Brambora v materialistické imaginaci*; GEERTZ, Clifford. *Po revoluci: osud nacionalismu v nových státech*; KYLOUŠEK, Petr. *Indiánský mýtus o „Orfeovi“*; PUTNA, Martin C. *Křesťané na východě, křesťanský východ - kapitola z kulturní geografie*; **c)** 1, 7, 9, 11, 12, 17, 20, 24.
- **Trnková Tereza:** **a)** Křížová II. + Putna; **b)** GEERTZ, Clifford-Po revoluci: osud nacionalismu v nových státech, KYLOUŠEK, Petr-Indiánský mýtus o „Orfeovi“. PUTNA, Martin C- Křesťané na východě, křesťanský východ - kapitola z kulturní geografie. PUTNA, Martin C.-Homér 21: Antika a Bible: Literární dějiny pro studenty všech věků; **c)** 3, 7, 10, 15, 17, 18, 22, 23.
- **Zeman Tomáš:** **a)** Křížová III. + Šarše; **b)** KŘÍŽOVÁ, Markéta. Strava svinská, pokrm a dar Boží; KYLOUŠEK, Petr. Indiánský mýtus o „Orfeovi“; PUTNA, Martin C. Křesťané na východě, křesťanský východ - kapitola z kulturní geografie; PUTNA, Martin C. Homér 21: Antika a Bible: Literární dějiny pro studenty všech věků. ; **c)** 5, 8, 10, 14, 17, 20, 21, 26.

Počet shlédnutí: 326

From:

<https://www.hks.re/wiki/> - Hospodářská a kulturní studia (HKS)

Permanent link:

https://www.hks.re/wiki/ls2020:evropska_civilizace_a_svetLast update: **29/05/2024 19:37**